Birutė SALATKIENĖ

Investigations of a farmstead of Kurtuvėnai estate in 1998

In 1998 in the farmstead of Kurtuvėnai estate (Šiauliai district), the area of 375 m^2 was explored. The cultural layer of 10-100 cm was found. In the area explored two fences of a farmstead, the stone foundations of 8 buildings, a cobbled stone park path, 2 pot tile baking stoves and more than 2,000 other finds such as building materials (bricks of different standards, tiles, clay floor tiles, a windowpane), tiles (pot, flat, cornice and crown tiles), pottery (earthenware, items with wavy patterns, glazed pottery, sherds of glazed earthenware and chine), sherds of glass and other household items were found. Chronology – the 18th -20th centuries.

Saulius SARCEVIČIUS

KELMĖS DVARO TYRINĖJIMAI 1999 M.

1999 m. Kelmės dvare, šalia antvartinio pastato, kuris, pagal rašytinius šaltinius, statytas XVII a. vid. dvarininko Jurgio Gruževskio (mirusio 1651 m.) ir jo žmonos Marijonos Podbereskaitės, buvo atlikti archeologiniai žvalgomieji tyrinėjimai – iškasti 5 žvalgomieji šurfai (Nr. 1–5). Tyrinėjimų metu fiksuotas 1,2 m storio kultūrinis sluoksnis, datuotinas XVII–XX a.

Šurfuose Nr. 2, 3, 4 buvo išskirti antvartinio pastato statybos bei pirminis žemės paviršiai, kurių dalis (prie pastato ŠR sienos) išgrįsta akmenimis. Tyrinėjimų metu nustatyta, kad pirminis antvartinio pastato paviršius šurfe Nr. 2 yra 0,4–0,5 m gylyje, šurfe Nr. 3 – 0,2–0,4 m (H_{abs} 125,40–125,20 m), šurfe Nr. 4 – 0,8 m gylyje (H_{abs} 125,25 m). Buvusio pravažiavimo po pastatu dabartinis akmenų grindinio aukštis prie ŠR fasado H_{abs} 124,99 m, prie PV fasado – H_{abs} 124,07 m.

Šurfe Nr. 1 atkastos, atrodo, buvusios mūrinės tvoros liekanos. Apie ją užsimenama XIX a. dvaro inventoriuose, ji vaizduojama XX a. pr. fotonuotraukose, piešiniuose. Panašu, kad siena išgyveno kelis statybos etapus – aptikta plytų bei prie jų prisišliejusių akmenų mūro liekanų. Fiksuotas plytų mūras šliejasi prie antvartinio pastato ir, matyt, yra to paties statybos laikotarpio.

Statinių pamatų fragmentai taip pat aptikti šurfuose Nr. 2, 4. Vienas jų statytas tuo pačiu laikotarpiu kaip ir antvartinis pastatas (šurfas Nr. 2), kitas

vėliau. Tai rodo, kad šalia antvartinio pastato stovėjo daugiau statinių. Jų paskirtis bei planigrafija paaiškėtų tik nuodugnesnių tyrinėjimų metu.

Saulius SARCEVIČIUS

Investigations of Kelmė estate in 1999

In 1999, during the archaeological exploration in Kelmė estate, the cultural layer of 1,2-m dating back to the 17th-20th centuries was found. During the exploration the fragments of the fences and buildings of the estate were localised.

Jonas STANKUS

VEPRIŲ SENOVĖS GYVENVIETĖS–DVARVIETĖS TYRINĖJIMAI 1998 M.

1998 m. KVAD užsakymu pagal patvirtintą programą tirta Veprių senovės gyvenvietė–dvarvietė (AR 2102; Ukmergės r.). Tyrinėjimų tikslas – nustatyti gyvenvietės kultūrinį sluoksnį, jo intensyvumą, apimtį ir chronologiją.

Keli fragmentai iš istorijos. Veprių pilies griuvėsiai paminėti F. Pokrovskio darbe (žr. *Археологическая карта Ковенской губернии*, Вильно, 1899, c. 111) ir P. Tarasenkos darbe (Lietuvos archeologijos medžiaga, Kaunas, 1928, p. 259). Kaip XVI–XVII a. dvaro rūmų liekanas Veprius mini A. Tautavičius (žr. *LAA*, V., 1975, t. 3, p. 180).

Ar šioje teritorijoje būta ankstesnių laikų kultūrinio sluoksnio, neaišku, nes jo liekanų niekas nemini.

Tyrinėjimų metu ištirti 8 šurfai, 2×2 m kiekvienas. Iš viso 32 m² plotas. Tyrinėjimai vykdyti R, PR teritorijos dalyse, nes PV, V stovi gyventojų lengvos konstrukcijos šiltnamiai.

Tirtuose šurfuose, 25–75 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus (iš dalies armenyje, o gausiausiai – griuvenų sluoksnyje), rasta: raudonų plytų nuoskalų ir puspl yčių (šurfai Nr. 1, 4, 5, 6, 8), žiestų puodų kaklelių, šonų bei dugnų fragmentų (šurfai Nr. 3, 4, 5), plokštinių glazūruotų ir neglazūruotų koklių fragmentų (šurfai Nr. 3, 4, 5), molinių vazų fragmentų